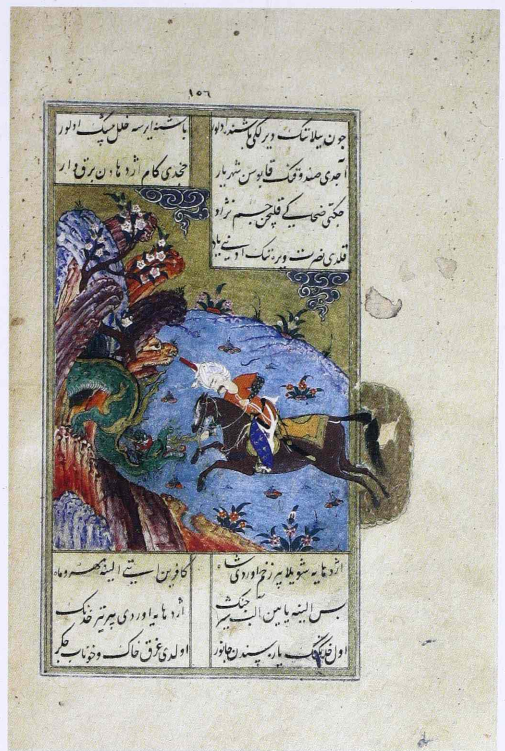

134. kat. 29. 36. oldal

135. kat. 29. 156. oldal

30. Abū ‘Abdallāh Muhammad ibn Sulaymān (‘Abdarrahmān) ibn Abī Bakr al-Gazūlī [al-Gazūlī, al-Gazūlī, al-Qazūlī] al-Simlālī: Dalā’il al-hayrāt wa-Šawāriq al-anwār fi dīkr as-salāt calā n-nabī al-muhtār, 1752–53

Másolta: Ibrāhīm al-Adhamī 1166 A. H. Barna, keleti papír, fehér előzéklapok; fekete, ill. piros tinta
 111 × 173 mm-es papír; írott felület: 61 × 118 mm; oldalanként 15 sor; 71 lap, az elején egy üres lap XVIII. sz.-i keleti barna bőrkötés, a fül hiányzik; a sarkokon aranyozás; mindkét borító közepén arany nyomás MTAK MS Arab O. 54

Feltehetően Törökországból származik (az utolsó oldalon török írás)

A kötéstábla javított, a papír helyenként szúette, egyes sérült fóliók ki lettek cserélve.

Ábrázolások:

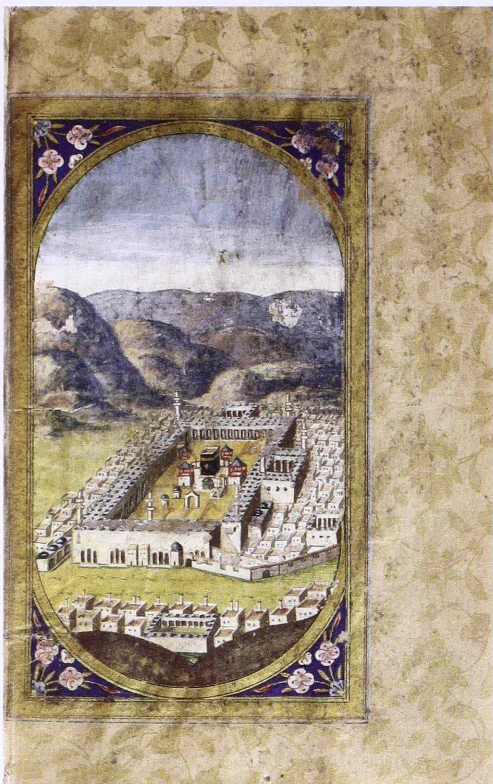
1. Mekka, a Kába – az iszlám legszentebb helye, a napi öt kötelező ima iránya (fol. 11v)
2. Medina, Mohamed próféta mecsete, ill. sírja – az iszlám másik szent helye (fol. 12r)

(GAL II, 252)

A marokkói Szaharában élő berber gazúla törzsből származó szerző az egyik legnagyobb marokkói szúfi (misztikus).

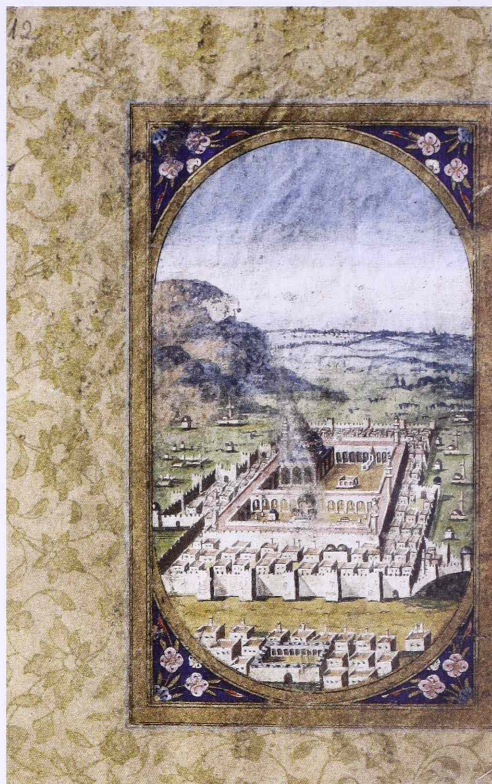

136. kat. 29. 167. oldal

137.

kat. 30. 11v

138.

kat. 30. 12r

A források szerint 1465. XI. 7-én a marokkói Szúsz-ban, feltehetően tanainak nagy népszerűsége miatt, az uralkodó parancsára megmérgezték. Holttestét azonban csak 1472-ben temették el Marrakesben.

(GAL II, 252, S II, 359)

Szúfi (iszlám misztikus) mű. A benne foglalt imákban Isten áldását kérik Mohamed prófétára, kérve Istent, hogy azokat is részesítse áldásában, akik Mohamedet követik. Keletkezését egyesek 1437-re teszik, míg más források azt tartják valószínűbbnek, hogy keleti utazásáról Marokkóba visszatértek (1453-ban) kezdte el írni.

Ez az imakönyv az iszlám világ egészében, a misztikus rendeken kívül is, ill. az esetenként követett rendtől függetlenül is kedvelt könyv lett, amely nagy tiszteletnek örvendett. Nemcsak az arab világban, hanem Indiában, Iránban, sőt Indonéziában és Malajziában is ismerték. Különösen gyakran használatos volt Törökország európai részén.

Számos kézirata fennmaradt (Brockelmann kb. 70-et említ)

1840-től kezdődően számos helyen (Kairó, Szentpétervár, Isztambul, Algír, Bombay stb.) több kiadást ért meg.

Több kommentárt írtak hozzá.

Angol fordítása: *Guide to Happiness, a Manual of Prayer*, transl. by J. B. Pearson. Oxford: 1907.

A szerző életrajzára vonatkozó egyes források szerint Dzsazúli hét évet töltött Keleten, amely idő alatt a Próféta medinai sírjánál naponta elrecitálta a *Dalā'il al-hayrāt*-ban lévő imákat.

A miniatúrák a 18. sz-i török festészetre jellemző módon európai mintákat követnek (tájképi ábrázolás, hegyek), s ezáltal élesen különböznek a téma korábbi feldolgozásaitól.

IRODALOM

C. Brockelmann: *Geschichte der arabischen Litteratur*. 2 vols., 3 suppl. vols. Leiden: Brill, 1937–52; Vincent J. Cornell: *Realm of the Saint. Power and Authority in*

Moroccan Sufism. Austin: University of Texas Press, 1998; Titus Burckhardt: L'art de l'Islam. Langage et signification. Paris: Sindbad, 1985. – különösen p. 33 – XVI. sz.-i török miniatúra a Kábaról

D. K.

31. Ebédlőszekrény az Entz család tulajdonából, 1780–1790 k.

Kora klasszicista magyar munka, Dunántúl (?) Oldalán sárgaréz lemezre bevésve: Dr. ENTZ BÉLA HAGYATÉKA
Dr. ENTZ ALBERT AJÁNDÉKA
Faragott cseresznyefa, sárgaréz verettel
204 × 125 × 60 cm
ltsz. n.

A szekrény Entz Gézának (1913–1993), az Európa-szerte tisztelt tudósnek, a művészettörténeti tudományok doktorának, Herder-díjas professzornak családi bútorai közül való. A tárgyat felirata szerint nagybátyja, Entz Béla (1877–1959) patológus, egyetemi tanár, a tuberkulózis ismert kutatója hagyta a Magyar Tudományos Akadémiára. A Dunántúlon élő Entz család több generáción keresztül „a szellem és a tudomány szolgálatát őrizte és örököltette

139.

kat. 31.

az utókorra”. A dédapa, Entz Ferenc (1805–1877) orvos, kertész, a magyar kertészeti szakoktatás megalapítója. A nagyapa, Entz Géza (1842–1910) zoológus, egyetemi tanár. Gyermekei: Entz Béla (1877–1959) a tárgy adományozója, Entz Géza (1875–1943), szintén zoológus egyetemi tanár, a Balaton hidrobiológiai kutatója és Entz Ferenc táblabíró, akitől örökölhette a művészettörténész, könyvtáros Entz Géza a művészetek, az irodalom, a színház és a zene iránti szeretetét.

Az ebédlőszekrény kétrészes, zárt, középrész nélküli: négy kanellurás lábbon áll a háromfiókos komód, amelyet a kétajtós, fióksorral ellátott keskenyebb, beugró szekrényrel zárt hátfal, elől hajlított csigás voluta kapcsol össze. Zárópárkánya kosáríves. A szekrény egész felületét gazdag ornamentika tölti ki: pálcára fűzött gyöngy-sorok tárcsamotívumokkal, rozettákkal váltakoznak.

A szekrény felépítésében, formaalakítási módjában az augsburgi kör példáit követi. Szabolcsi Hedvig kutatásai szerint bútorterveiken Johann Rumpff és Thomas Hauer fogalmazták meg azt az ebédlőszekrény-modell típust, amelytől a magyarországiak – az Entz család egykori berendezési tárgya is – abban térnek el, hogy alsó részük nem ajtós, hanem fiókos megoldású. Formailag közel áll hozzá az Iparművészeti Múzeum cseresznyefa ebédlője, amelyen a „közvetlen angol mintakép ismerete, ha eddig nem is felderített, de nem kizárt”. A kora klasszicizmus korszakában válik kedveltté Magyarországon a cseresznyefa, amely egyaránt alkalmas a bútor felület borítására, berakására, faragására. Ez utóbbinak szép példája az Entz család ebédlőbútora.

IRODALOM

Szabolcsi Hedvig: Bútorművészet a 18–19. század fordulóján. Bp. 1972. p. 95–96, 214. kép

V. E.